

Saksgang
Fylkestinget 2015 - 2019

Møtedato
13.03.2019

Saksnr.
9/19

Eieravtale og eierstrategi Innovasjon Norge

Sammendrag

Sak om endring av eieravtale og eierstrategi for Innovasjon Norge ble behandlet i fylkestinget i desember 2018, deretter tatt opp i fylkesutvalget i februar 2019 med melding om ny behandling av saken i fylkestinget i mars 2019. Saken ble fremmet for fylkestinget da eieravtalen om Innovasjon Norge mellom fylkeskommunene og staten (inngått 24.03.2010) må endres som følge av endringer i Lov om Innovasjon Norge (LOV-2016-06-17-72) som trådte i kraft 1.7.2017. Endringene innebar at de regionale styrene falt bort, og prinsippet om det solidariske ansvaret for Innovasjon Norges forpliktelser ovenfor kreditorene falt bort. Fylkeskommunenes administrative eiergruppe for Innovasjon Norge har sammen med administrasjonen i Nærings- og fiskeridepartementet utarbeidet forslag til justert eieravtale og en felles eierstrategi for selskapet.

Fylkesrådmannens innstilling

1. Finnmark fylkeskommune gir sin tilslutning til forslag til endringer i eieravtalen for Innovasjon Norge.
2. Finnmark fylkeskommune gir fylkeskommunal eiergruppe i oppdrag å utarbeide forslag til avtale om ivaretagelse av det fylkeskommunale eierskapet i Innovasjon Norge.
3. Finnmark fylkeskommune godkjenner fremlagte eierstrategi som grunnlag for oppfølging av det administrative arbeidet med Innovasjon Norge.

Vadsø 19.02.2019

Øystein Ruud
fylkesrådmann

Hilde C J Mietinen
Næringssjef

Vedlegg

1. Forslag til justert eieravtale
2. Oversikt over endringsforslag - eieravtale
3. Forslag til justert eierstrategi
4. Oversikt over endringsforslag - eierstrategi

Bakgrunn

Eieravtalen mellom fylkeskommunene og staten ble inngått 24. mars 2010. Avtalen regulerer det juridiske og økonomiske forholdet mellom staten og fylkeskommunene, og fylkeskommunene imellom. Eieravtalen ble utformet forut for overføringen av 49 pst. eierskap til fylkeskommunene og implementeringen av forvaltningsreformen i 2010. Ny lov om Innovasjon Norge (LOV-2016-06-17-72) har medført behov for en justering av eieravtalen mellom staten og fylkeskommunene. Det er også behov for å endre avtalen i lys av erfaringer med eierskapet og opprydding mellom de ulike styringsdokumentene, ref. endringer i vedtektene til Innovasjon Norge i 2017. Saken fremmes for at fylkestinget skal ta stilling til forslagene om endring i eierstrategi og eieravtale for Innovasjon Norge.

Beskrivelse

Lovendringen har nødvendiggjort en gjennomgangen på et viktig punkt; bortfallet av det solidariske ansvaret for selskapets forpliktelser. Dette gjør at det er naturlig å ta ut de særegne to bestemmelsene om det fylkeskommunale eierskapet fra eieravtalen mellom staten og fylkeskommunene. Eierne er etter lovendringen nå bare forpliktet til å sørge for at selskapet har en tilfredsstillende egenkapital. Etter den fylkeskommunale eiergruppa sin oppfatning er det naturlig at dette reguleres gjennom en egen avtale mellom fylkeskommunene.

Den fylkeskommunale eiergruppa mener det er naturlig at denne avtalen også regulerer forholdet mellom den fylkeskommunale administrative eiergruppa og de ulike fylkeskommunale eierne i Innovasjon Norge. Dette blir særlig viktig når eierposisjonene i Innovasjon Norge skal reforderes som følge av regionreformen for å sikre at hver av de nye fylkeskommunene eier like stor andel av selskapet.

Det er også foreslått i den justerte eieravtalen at eierne skal utarbeide en felles eierstrategi:
Ref. punkt: 1.1.1 Eierne skal utarbeide en felles eierstrategi.

Eiergruppa for Innovasjon Norge som består av administrative representanter fra Nærings- og fiskeridepartementet og fylkeskommunene har arbeidet med en felles eierstrategi som følger vedlagt. På bakgrunn av erfaringene fra de syv første årene med felles eierskap, har man funnet det nødvendig for å regulere prosesser mellom eierne og selskapet. Eierstrategien regulerer derfor samarbeidsforholdet mellom staten og fylkeskommunene/regionen som eiere, ikke oppdragsgivere. Strategien skal også vise omforente satsingsområder og omforente styringssignaler slik at eierne i felleskap kan drive et aktivt og dynamisk felles eierskap.

Eierstrategien er formelt ikke behandlet i Nærings- og fiskeridepartementet. Behandlingen av eierstrategien vil dermed foregå parallelt i både fylkeskommunene og departementet før den endelige behandlingen i eiermøtet til Innovasjon Norge i mai 2019.

Regionenes rolle i ny eieravtale og eierstrategi

Endringene i eieravtalen er nødvendig for å tilpasse den til den nye lovteksten for Innovasjon Norge. Bortfallet av de regionale styrene i loven betyr også at det må gis felles styringssignaler til selskapet fra eierne og at den regionale forankringen må sikres gjennom andre mekanismer. Her er det avgjørende at staten og fylkeskommunene kan operere med en stemme for hvordan dette skal skje.

Fylkeskommunene har sammen med Innovasjon Norge, Forskningsrådet og SIVA utarbeidet en omforent modell for hvordan samarbeidet regionalt skal skje. I tråd med *St.meld. 22 (2015-2016) Nye folkevalgte regioner -Rolle, struktur og oppgaver* der fylkeskommunenes rolle som samfunnsutvikler og ansvarlig for det regionale partnerskapet blir drøftet, skal dette samarbeidet skje innenfor rammene av de fylkeskommunalt vedtatte regionale planene. Fylkeskommunene

gis i meldingen det overordnede ansvar for å tilpasse virkemiddelbruken til den regionale strategien. Denne koordineringen vil i stor grad erstatte de regionale styrene siden fylkeskommunene har det overordnede ansvar for hvordan virkemiddelbruken skal skje. Dette betyr at Innovasjon Norge forvalter regionale utviklingsmidler i henhold til Finnmark fylkeskommunes strategier.

Denne samarbeidsmodellen er avklart med Nærings- og fiskeridepartementet selv om departementet ikke er en del av avtalen.

Fjerningen av det solidariske ansvaret for selskapets forpliktelser er gjort for å tilpasse loven om Innovasjon Norge til aksjeloven der eierne kun svarer for innskutt aksjekapital. Det betyr at styret og selskapet vil ha et sterkere fokus på at egenkapitalen til enhver tid er tilstrekkelig til å dekke selskapets forpliktelser. Dette spørsmålet har vært drøftet i eiermøtene, men det er foreløpig ikke tatt noe initiativ til å styrke egenkapitalen i selskapet.

De øvrige justeringer i eieravtalen er i stor grad en tilpasning til praksis.

Et forhold som må reguleres særskilt, er hvordan det fylkeskommunale eierskapet i Innovasjon Norge skal håndteres i lys av konsekvensene av regionreformen. Siden eierskapet i Innovasjon Norge var likt fordelt på alle fylkeskommunene med 2,58% av aksjekapitalen på hver, vil det etter sammenslåingene av fylkeskommuner bli ulike eierandeler. Stortingets intensjon med regionreformen har vært at eierskapet skal være likt fordelt på alle fylkeskommunene. Her må det da iverksettes en prosess for å tilpasse eierandelene til samme nivå etter iverksettelsen av regionreformen. Det må derfor etableres en egen avtale fylkeskommunene imellom for hvordan denne prosessen skal gjennomføres.

Vurdering

Bortfallet av de regionale styrer og det solidariske ansvaret for selskapets forpliktelser overfor kreditorene, gjør at det er naturlig å ta ut de særegne bestemmelsene om det fylkeskommunale eierskapet fra eieravtalen mellom staten og fylkeskommunene.

Saken har ingen økonomiske eller personellmessige konsekvenser for Finnmark fylkeskommune. Saken har heller ingen øvrige konsekvenser, og vil ikke svekke Finnmark fylkeskommunes innflytelse på Innovasjon Norge.

En endring i egenkapitalfordeling og konsekvensene av denne vil komme som en egen sak for fylkestinget.

Til orientering har både Nordland og Troms fylkeskommune godkjent forslag til endringer framlagt av Fylkeskommunenes administrative eiergruppe og administrasjonen i Nærings- og fiskeridepartementet.

Det er fylkesrådmannens vurdering at Finnmark fylkeskommune gir sin tilslutning til forslag til endringer i eieravtalen for Innovasjon Norge, og at Finnmark fylkeskommune godkjenner fremlagte eierstrategi som grunnlag for oppfølging av det administrative arbeidet med Innovasjon Norge. Videre er det fylkesrådmannens vurdering at den fylkeskommunale eiergruppe får støtte i å utarbeide forslag til avtale om ivaretagelse av det fylkeskommunale eierskapet i Innovasjon Norge.